

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Petry Venclové, Ph.D. a Mgr. et Mgr. Jaroslava Vávry ve věci

žalobce: **P. M.**
zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Ledčická 649/15, 184 00 Praha - Dolní Chabry

proti
žalovanému: **Městský úřad Holice, IČ 00273571**
sídlem Holubova 1, 534 14 Holice v Čechách
zastoupený advokátem JUDr. Zdeňkem Rudoleckým
sídlem Tylovo nábřeží 367/10, 500 02 Hradec Králové

v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu správního orgánu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou a doplněnou v zákonem stanovené lhůtě dne 4. 9. 2018 domáhal, aby soud určil, že zásah žalovaného, spočívající ve volbě způsobu vymáhání

pokuty ve výši 1.500 Kč, uložené žalobci příkazem žalovaného ze dne 5. 5. 2017, čj. MUHO-8212/2017, prostřednictvím soudního exekutora, byl nezákonný.

2. Žalobce v žalobě uvedl, že žalovaný příkazem uloženou pokutu ve výši 1.500 Kč neoprávněně vymáhá prostřednictvím pověření exekutora Mgr. Ing. J. P., ačkoli se měl pokusit vymáhání daňového nedoplatku prostřednictvím daňové exekuce. Teprve z výzvy ke splnění povinnosti vydané exekutorem ze dne 10. 7. 2018 a doručené 16. 7. 2018 se dozvěděl, že vymáhaná jistina činí 1.500 Kč a celková částka při úhradě snížených nákladů činí 5.311,50 Kč, z celkem sedmi vydaných exekučních příkazů se dozvěděl, že exekutor stanovil celkovou částku exekuce ve výši 8.639 Kč. Odkázal na úpravu § 175 odst. 2 daňového řádu, která stanoví, že způsob vymáhání nedoplatku má být zvolen tak, aby výše nákladů nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. V daném případě by náklady exekuce byly 4,5 krát vyšší, a pokud by dluh uradil do 30 dnů, náklady by byly více jak 2 krát vyšší. V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 31. 7. 2015, č.j. 8 As 143/2014-47, který se zabývá výkladem § 175 odst. 2 daňového řádu – tedy otázkou poměru, resp. přiměřenosti nákladů exekuce. Nelze argumentovat nižším poměrem pro případ snížených nákladů exekuce při včasné úhradě, neboť je třeba posuzovat potenciální náklady. Náklady daňové exekuce by činily 2 %, minimálně 500 Kč, což je zjevný nepoměr k tomu, co nárokuje exekutor. Žalobce byl shora popsaným způsobem zkrácen na svých právech, jde o nezákonný zásah. Konečně uvedl, že předmětný příkaz nenabyl nikdy právní moci, neboť byl podán odpor, což bude předmětem samotného soudního řízení.

3. Žalovaný předložil k výzvě soudu správní spis spolu s písemným vyjádřením k žalobě. Navrhl žalobu zamítnout. Ve vyjádření uvedl, že žalobcem označené ustanovení daňového řádu nelze aplikovat bez konkrétní vazby na danou věc. Uvedl, že pokuta byla uložena za překročení rychlosti vozidla v obci o více než 20 km/h, žalobce se na místě přestupku odmítl vyjádřit, záznam o přestupku nepodepsal. Proti příkazu doručenému žalobci dne 10. 5. 2017 odpor podán nebyl, zmocněnec žalobce Miloslav Jaroš následně uplatnil opatření proti nečinnosti, ve kterém lživě tvrdil, že odpor podal. Své tvrzení neprokázal. Na pokutu nezaplatil ničeho, ani přes upozornění ze dne 10. 1. 2018. Svým postupem vytižil orgány státu, mělo by být zamezeno zneužívání práva. Pokuta byla uložena na dolní hranici rozmezí 1.500 Kč až 2.500 Kč, žalobce ji neuhradil a na místo toho se chová obstrukčně. Namítl, že žaloba mohla být podána opožděně a rovněž odmítl, aby judikát NSS označený žalobcem, byl využíván bezvýjimečně. Žalovaný má uzavřenou dlouhodobou rámcovou smlouvu ke spolupráci s exekutorem, která pro něj představuje efektivní nástroj. U žalobce se nejednalo o prosté opomenutí úhrady. Při jednání soudu namítl, že žalovaný nemá právní subjektivitu a řízení by tak mělo být zastaveno.

4. Žalobce v replice odmítl argumenty žalovaného. Při projednání přestupku zvolil komunikačně minimalistický přístup, na což má právo. Setrval na tom, že odpor byl podán, je nerozhodné, že pokuta nebyla uhrazena. Žaloba byla podána včas, žalovaný je materiálně i jinak zabezpečen k provádění vymáhání pokut jinak než pomocí exekutora.

5. Při soudním jednání zástupce žalobce k dotazu soudu setrval na tom, že odpor proti příkazu byl podán, má k dispozici potřebné e-maily, avšak nepodařilo se mu dohledat přijetí těchto e-mailů. Pokutu žalobce neuhradil ani částečně, neboť byl informován panem

Jarošem tak, že příkaz není pravomocný. Na daném setrvává i přes to, že nadřízený orgán žalovaného nevyhověl opatření proti nečinnosti.

6. Předmětnou žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného soud posoudil podle části třetí třetího dílu hlavy druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“)

7. Podle ustanovení § 82 s.ř.s. se každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

8. Podle § 84 s.ř.s. musí být žaloba podána ve lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu.

9. Podle ustanovení § 87 odst. 1 s.ř.s. platí, že soud o této žalobě rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.

10. V otázce pasivní legitimace soud nedává za pravdu názoru žalovaného. Žalován byl městský úřad Holice a nikoli Město Holice, jak naznačoval žalovaný. V daném řízení je pasivně legitimován skutečně žalovaný jako městský úřad, neboť je správním orgánem, který vydal rozhodnutí v prvním stupni ve smyslu § 105 odst. 1 písm. a) správního řádu, je též exekučním správním orgánem ve smyslu § 106 odst. 2 správního řádu. Tento orgán podle žalobních tvrzení žalobce pak svým postupem, tedy zahájením exekuce s pověřením exekutora, měl provést zásah – viz § 83 odst. s.ř.s. Na tom nic nemění, že městský úřad nemá právní subjektivitu ve smyslu práva civilního.

11. Vzhledem k námitce možné opožděnosti žaloby soud vyžádal zprávu od Exekutorského úřadu Plzeň-město, soudního exekutora Mgr. Ing. J. P., ze které zjistil (viz příložená doručenka), že vyrozumění o zahájení exekuce bylo žalobci doručeno dne 16. 7. 2018, což odpovídá též tvrzení žalobce. Žaloba tak byla podána včas.

12. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu odpovídají v zásadě nesporným tvrzením účastníků řízení. Odpor žalobce proti příkazu ve správním spise založen není, návrhu na opatření proti nečinnosti nebylo vyhověno dne 11. 6. 2018. Dne 10. 1. 2018 byl žalobce upozorněn na nedoplatek 1.500 Kč. Dne 25. 4. 2018 byla žalovaným věc předána exekutorovi.

13. Z exekučních příkazů a výzvy ke splnění vymáhané povinnosti ze dne 10. 7. 2018 soud zjistil, že vymáhaná peněžitá částka činila 1.500 Kč, náklady exekuce ve snížené výši 50 % při úhradě do 30 dnů činily 3.811,50 Kč. V plné výši pak byly náklad vyčísleny částkou 7.139 Kč.

14. Soud pro nadbytečnost neprovedl důkaz dotazem na soudního exekutora k tomu, zda bylo na pohledávku cokoli uhrazeno či strženo. Pro řízení to nebylo rozhodné a rovněž z nesporných tvrzení vyplynulo, že žalobce nehradil ničeho, ani žalovaný od exekutora cokoli neobdržel. Důkaz předložením e-mailu žalobce obsahujícím odpor proti příkazu je pro soud rovněž nadbytečný, neboť sám zástupce žalobce uvedl, že nemá doklad o jeho doručení žalovanému a rovněž ze správního spisu bylo zjištěno, že otázka

(ne)podání, resp. nedoručení odporu elektronicky byla vyřešena krajským úřadem v řízení o nečinnosti.

15. Po přezkoumání věci soud dospěl k závěru, že předmětné žalobě nelze vyhovět. Jelikož žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, soud nejprve posoudil, zda žalobcem, tvrzený postup žalovaného spočívající ve volbě a následném efektivním návrhu na vymáhání pohledávky prostřednictvím exekutora je možno považovat za zásah ve smyslu ustanovení § 82 s.ř.s. O zásah se může jednat, což plyne též z rozhodnutí NSS č.j. 8 As 143/2014-47 ze dne 31. 7. 2015, na které výslovně poukázal žalobce. Toto rozhodnutí obsahuje následující tezi: *„Exekuční správní orgán (§ 106 odst. 2 správního řádu) postupuje při provádění exekuce na peněžitá plnění podle § 175 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Při volbě způsobu vymáhání je povinen dbát zásad přiměřenosti a hospodárnosti. Vymáhat plnění prostřednictvím soudního exekutora může pouze, pokud výše nákladů spojených s vymáháním, které bude povinný subjekt nucen uhradit, není ve zjevném nepoměru k výši vymáhané částky.“* V citované věci před NSS se jednalo o vymáhání částky 2.500 Kč statutárním městem za pomoci exekutora.

16. Otázkou vymáhání tzv. bagatelních částek (pokut) správními orgány se v rozhodovací praxi zabýval též Ústavní soud. V usnesení sp. zn. III. ÚS 1565/17 ze dne 18. 7. 2017 shledal nepřijatelným a nepoměrným vymáhat pohledávku 400 Kč soudním exekutorem s náklady exekuce 7.865 Kč. Citoval ze shora uvedeného rozsudku NSS, a to v záležitosti menší obce. Zmínil možnost oprávněného obrátit se na celní úřad či uzavření veřejnoprávní smlouvy s jinými obcemi. Částečně rezervovaně se v dané oblasti vyjádřil Ústavní soud v usnesení ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. I. ÚS 1422/18. Byly zde však jiné okolnosti, a proto soud uvedené rozhodnutí zmiňuje spíše z toho důvodu, aby připomněl to, že jednou přijaté závěry o přiměřenosti nelze bez rozvahy dále aplikovat ve věcech, které již z principu nemohou být zcela totožné (jiné osoby účastníků, jiný důvod vzniku dluhu, jiný základ věci, apod.).

17. Soud dává za pravdu žalobci, že shora uvedený rozsudek NSS č.j. 8 As 143/2014-47 ze dne 31. 7. 2015 pojednával o věci obdobné jako je nyní souzená věc žalobce. Proto soud níže vysvětlí, proč je výsledek řízení odlišný od závěrů NSS v citované věci. Rovněž tak však soud dává za pravdu žalovanému v tom, že označenou judikaturu NSS vztahující se k § 175 odst. 2 daňového řádu nelze bez dalšího zcela jednoduše přenášet na každou další souzenou na první pohled podobnou věc. Při aplikaci dříve vyslovených závěrů NSS ve smyslu vázanosti jeho judikaturou a oprávněného legitimního očekávání žalobce je třeba též vycházet z konkrétních okolností řešeného případu. Pokud žalobce zastává opačný názor, jeho stanovisko není správné. Krajskému soudu nejsou, ani nemohou být známy, veškeré potřebné okolnosti případu mezi žalobcem a žalovaným ve věci NSS č.j. 8 As 143/2014-47. Naopak soud má vcelku podrobný a potřebný náhled do věci, kterou projednává nyní. Má k dispozici správní spis, rovněž tak spis soudní a mnoho informací z běžné soudní činnosti.

18. Ze správního spisu i ze spisu soudního se podává, že postup žalobce při projednání přestupku na místě spočívající v jeho naprosté pasivitě a další postupy v navazujících řízeních, jež volí konkrétní a soudu známé osoby jeho zmocněnce Ing. Miloslava Jaroše či právního zástupce Mgr. Václava Voříška a úhrada soudního poplatku Motoristickou vzájemnou pojišťovnou, dávají dostatečný podklad k tomu, aby soud mohl učinit závěr, že

se jedná o zastupující skupinu osob, které nabízejí tzv. pojištění proti pokutám. Žalobce pak, pokud vstoupí do vztahu s těmito osobami, tím že zastupování sjedná, musí být srozuměn a počítat s tím, že postupy a činnost zmocněnců budou přičítány jemu a půjdou k jeho případné tíži.

19. O skupině tzv. profesionálních zástupců, kteří nabízejí tzv. pojištění proti pokutám, se zmiňuje opakovaně v rozhodnutích NSS. Stalo se tomu např. v rozsudku ze dne 2. 8. 2018 čj. 6 As 125/2018-32, bod 11. a v mnoha dalších rozhodnutích, která soud citovat nebude, neboť patrně jsou zástupci žalobce velmi dobře známa. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku i dalších rozhodnutích opakuje, že i formálně bezvadné postupy, s ohledem na okolnosti případu, mohou být označeny jako zneužití práva. Takto se k citovaným procesním postupům v minulosti vyjádřil i Nejvyšší správní soud, např. v rozsudku ze dne 8. 6. 2017, čj. 1 As 47/2017-27 „...z tohoto důvodu je lze jen velmi obtížně vnímat jako skutečnou obranu klientů, ale spíše jako účelové obstrukce.“ Zmínka o obstrukcích zcela jistě směřuje v další návaznosti na zneužívání práva.

20. Obdobně tomu je i v daném případě, který je jedním z mnoha (soudu známo z úřední činnosti i z veřejně přístupné databáze rozhodnutí NSS), ve kterém zástupce žalobce zastupuje opakovaně řidiče přestupce a různě zvolenými postupy se snaží nabourat či mařit oprávněné uložení trestu za porušení pravidel silničního provozu, a to na bázi tzv. pojištění proti pokutám. Uvedené různé obstrukční a zneužívající praktiky zástupce se však neomezují toliko na řízení ve věcech rozhodnutí o přestupcích či správních žalob proti nim, jsou totiž podávány další typy žalob, jak proti nečinnosti, před nezákonným zásahem, či žaloby o náhradu škody. V těchto typech žalob soudu známé osoby matoucím způsobem využívají obdobných rozhodnutí, vznášejí spekulární a místy i lživé námitky, kladou různé překážky správním či soudním orgánům a vyčkávají na situaci, v níž může nastat pochybení, a poté podávají žaloby. Zcela jistě pak nejde o spravedlivé řešení otázek ve věci samé, nýbrž spíše o to, získat přisudek na nákladech řízení za zastoupení advokátem, či o prodloužení řízení, jež přijde vhod žalobci. Již samotné označení předmětu poskytovaných služeb dává vzniku pochybám o tom, zda se jedná o běžnou advokátní pomoc klientovi (viz ust. § 16 a § 17 zákona o advokacii).

21. Podle § 2 s.ř.s. platí, že ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Ochrana práv též v obecné rovině nerozlučně souvisí s ústavními principy a může být poskytnuta pouze tam, kde je pro ni místo. Není tomu tak v daném případě žalobce, neboť se jedná o zneužití práva. Soud proto konstatuje, že podaná žaloba je za hranicí toho, kam může sahát ochrana subjektivních práv žalobce. Zde se totiž jedná o práva toliko tvrzená a zdánlivá.

22. Konkrétní danou věc lze od samého počátku popsat tak, že žalobce uzavře tzv. pojištění proti pokutám, při zjištění přestupku zcela nereaguje a věc následně formálně řeší jeho zmocněnec Ing. Miloslav Jaroš. V konkrétním řešeném přestupku se nepodařilo žalobci prokázat jeho tvrzení, že podal odpor proti příkazu, soud toto tvrzení nemůže jakkoli vyhodnotit, lze však s pravděpodobností hraničící s jistotou uzavřít tak, že odpor nebyl podán. Ostatně krajský úřad návrh na opatření proti nečinnosti zamítl. Žalobci tak byla pravomocně a vykonatelně uložena pokuta. Dle tvrzení zástupce žalobce byl žalobce

informován Ing. Jarošem o tom, že příkaz není pravomocný a není třeba ničeho hradit. Tento stav má soud za nepochopitelný, neboť nejprve v lednu 2018 byl žalobce upomenut žalovaným o dluhu a později Ing. Jaroš neuspěl před správním orgánem s tvrzením, že příkaz není pravomocný, neboť byl podán odpor. Soud za daného stavu nevnímá jakoukoli pochybnost o vykonatelnosti příkazu. Tvrzení žalobce, resp. jeho zmocněnce má pouze za účelová. Byl to tedy žalobce, který měl zaprvé dodržovat pravidla silničního provozu, tj. maximální rychlost v obci, za druhé měl následně splnit povinnost uhradit uloženou pokutu. Namísto toho, očividně spoléhá ve spojení se svými zmocněnci na to, že uzavřel pojištění proti pokutám. Ničeho nehradí, ani v rámci exekuce, byť nedoplatek 1.500 Kč stále trvá. Proč poté žalobci poskytovat další ochranu? Z tvrzení zástupce žalobce se podává, že role samotného žalobce v celém řízení je minimální, sám jakkoli nereaguje a v otázce úhrady dluhu odkazuje a jaksi se spoléhá na informace od pana Jaroše.

23. Soud k tomu uvádí, že takový vcelku vyobrazený postup má za nepřijatelný a naplňující rysy zneužívání práva, kdy zmocněnci žalobce používají procesní instituty (různé návrhy i žaloby) zcela účelově. Jde o uloženou pokutu 1.500 Kč, která jistě pro žalobce nebyla nemožná uhradit, neboť patrně musel dříve uhradit poplatek za činnost osob svých zmocněnců. Žalobce poruší pravidla silničního provozu, následně opakovaně vytěžuje, jak uvádí žalovaný, správní orgány i nadále. Podává zcela nepodložený nečinností návrh a ignoruje výzvu k úhradě. Pokud by takto postupoval každý občan ČR, eventuálně řidič na území ČR, vedlo by uvedené k zásadnímu zadrhnutí systému státu jako jednotky tvořené územím, mocí a lidmi, resp. obcí jako základních jednotek veřejné správy. Soud již shora uvedl, že žalobcem, resp. jeho zástupcem zvolený postup nepožívá právní ochrany, neboť je výrazem a projevem jeho zneužívajících a obstrukčních praktik.

24. Ústavní soud v nálezu ze dne 14. 2. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2043/17 na téma zneužívajících způsobů podnikání a zneužívání práva uvedl následující (přitom citoval ustanovení § 2 odst. 1 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku): „*Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit. Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.*“ V dané věci se jednalo o kritéria výkladu a použití norem práva soukromého, tato kritéria jsou však přenositelně v obecné rovině, s přihlédnutím ke specifickým, využitelná i v oblasti veřejného práva, pokud mají dosah do subjektivních práv či povinností subjektů práva. K tomu je rovněž výrazem opět zákonného textu občanského zákoníku v § 8 teze, že *zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany*. Tato obecně přijímaná zásada (právní princip) opět není omezena toliko na oblast soukromého práva. O tom, že právní principy mají dosah jako prameny práva, není v právním řádu ČR pochyb. Uznal je tak již Ústavní soud v nálezu ze dne 17. 12. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97.

25. K otázce zneužití veřejného práva se vyjádřil NSS v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004-48. NSS zde označil institut zákazu zneužití subjektivních práv k ničím neodůvodněné újmě jiného či k ničím neodůvodněné újmě společnosti, takže i jejích členů za materiální korektiv formálního pojmání práva, prostřednictvím něhož se do právního

řádu vnáší hledisko ekvity (spravedlnosti). Soud uvedl doslova: „Zároveň je zapotřebí zdůraznit, že zákaz zneužití práva představuje výjimku z pravidla; [...] nelze předem a obecně stanovit s matematickou přesností – ostatně právo není matematika –, kdy se zákazu zneužití – jakožto výjimky z pravidla – použije a kdy nikoliv. Vše záleží na okolnostech konkrétního případu a na soudcovském uvážení a rozmyslu. Stanovením přesných pravidel by se popřel smysl a samotná podstata institutu zákazu zneužití subjektivních práv; tento institut se musí vyznačovat jistou obsahovou pružností, aby mohl reagovat na nekonečné množství životních situací, na něž nemůže ve své obecnosti právní norma pamatovat.“

26. V rozhodnutí čj. 6 As 125/2018-32 NSS uvedl, že: „pokud je žalobcem zneužito právo, nelze mu přiznat dobrodiní vyplývající z judikatury Nejvyššího správního soudu. V tomto směru je obecně nutné postupovat dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004–48, podle kterého „zneužitím práva je situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené. O chování toliko zdánlivě dovolené jde z toho důvodu, že objektivní právo nezná chování zároveň dovolené a zároveň nedovolené; vzhledem k tomu, že ze zásady *lex specialis derogat legi generali* vyplývá, že zákaz zneužití práva je silnější, než dovolení dané právem, není takové chování výkonem práva, ale protiprávním jednáním (viz. Knapp, V.: *Teorie práva*. C. H. Beck, Praha, 1995, s. 184-185). Výkonu práva, který je vlastně jeho zneužitím, proto soud neposkytne ochranu (bod 9). Dále je nutné poukázat na to, že institut zneužití práva není ze strany Nejvyššího správního soudu aplikován pouze ve vztahu k hmotnému právu, ale i ve vztahu k procesnímu právu – srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012–22 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010–91. V posledně citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud nadto dovodil, že přijetí závěru o zneužívání práva je důvodem pro odklon od dosavadní rozhodovací praxe.“ (bod 10).

27. Rovněž Ústavní soud se vyjádřil k otázce zneužití práva v nálezu ze dne 4. 6. 2014, sp. zn. IV. ÚS 3402/13, ve kterém uvedl: „Ústavní soud považuje za nutné zdůraznit, že právo musí být především nástrojem spravedlnosti, nikoliv nástrojem, který by mohl být v důsledku mechanické aplikace, bez ohledu na smysl a účel toho kterého zájmu chráněného příslušnou normou, zneužíván k dosažení výhod. Za zneužití práva je nutné považovat i jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu či se na jeho úkor obohatit.“

28. K tomu, že zákaz zneužití práva se uplatní nejen v právu soukromém, se přihlásil i Soudní dvůr Evropské unie v rozhodnutí ve věci ze dne 5. 7. 2007, C-321/05, Hans Markus Kofoed proti Skatteministeriet, kde uvedl „[...] vyjadřuje obecnou zásadu práva Společenství, podle níž je zakázáno zneužití práva. Procesní subjekty se nemohou podvodně nebo zneužívajícím způsobem dovolávat norem práva Společenství. Jejich použití totiž nemůže být rozšířeno až do té míry, aby zahrnovalo i zneužívající praktiky hospodářských subjektů, tedy operace, které nejsou uskutečněny v rámci běžných obchodních transakcí, avšak pouze za účelem obejít pravidel stanovených právem Společenství“.

29. Soudní dvůr EU v následujících rozhodnutích definoval test zneužití práva, pro nějž stanovil dva druhy podmínek: (i) kombinace objektivních okolností, při nichž přes formální splnění podmínek daných komunitárním právem nedošlo k dosažení cíle těchto norem, (ii) subjektivní prvek jako záměr získat výhodu z komunitárních norem umělým vytvořením podmínek pro její dosažení.

30. V souzené věci se tak podává, že žalobce se dovolává dodržení judikatorního výkladu NSS k ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu, který byl podpořen v obecné rovině též závěry Ústavního soudu, a to s odkazem na ochranu vlastnického práva podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Ve sféře žalobce se postup žalovaného může projevit úbytkem majetkových hodnot. Soud je však toho názoru, že závěr plynoucí z toho, že nebude poskytnuta ochrana postupům, které jsou zjevným zneužíváním práva, převáží nad tím, že žalobce bude povinen uhradit zvýšené náklady spojené s uloženou pokutou. Ostatně měl možnost (svévolně ji nevyužil) hradit náklady spojené s exekucí v částce přesahující dlužnu částku o málo více než dvojnásobně. Žalobce ostatně nemá uzavřenou cestu jak brojit proti nařízené exekuci dle zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád.

31. Soud se v nyní souzené věci nemíní přidat na stranu ochrany domnělého poškozeného povinného proti systému vymáhání dluhů, jehož jsou exekutoři pevnou součástí s účinností od 1. 5. 2001. Stačí vzpomenout na dobu tomuto datu předcházející, která byla ve znamení selhávající a opakovaně zmiňované neschopnosti vymáhat soudy či státními orány přiznaná práva. Pokud by tak soud v dané věci učinil a jal se podpořit verzi žalobce, fakticky by to znamenalo i do budoucna dlužníkům jako je žalobce poskytnout velmi dlouhou dobu k využívání obstrukčních a zneužívajících postupů, a přitom by žalobce v obdobných věcech nesl toliko případné riziko nutnosti úhrady nákladů daňové exekuce ve výši nejvýše 500 Kč dle § 183 odst. 1 daňového řádu. Využívání obstrukčních a zdržovacích postupů soud považuje za neúnosné. V dané věci žalobci „hrozí“ majetková újma částku 500 Kč přesahující – soud si však není zdaleka jist, zda půjde o újmu žalobce či o újmu skupiny poskytující tzv. pojištění proti pokutám – a vzápětí na to žalobce prostřednictvím svého zástupce reaguje za použití judikatury dovozené z obecných právních principů zakotvených v Listině, přičemž v předešlých fázích projednávání jeho věci jiným právními principy vcelku pohrdal.

32. Soud proto uzavřel, že podmínky pro přiznání ochrany dle ustanovení § 82 a násl. s.ř.s. nebyly v posuzované věci splněny. Nezbylo soudu jinak, než žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného jako nedůvodnou podle ustanovení § 87 odst. 3 s.ř.s. zamítnout.

33. Soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce neměl ve věci úspěch. Žalovaný městský úřad byl úspěšný, byl zastoupen advokátem, avšak soud nepovažuje agendu žalovaného v rámci tohoto soudního řízení za činnost, která by zásadním způsobem přesahovala jeho běžnou úřední činnost a současně vyžadovala zastupování advokátem. Žalovaný sice není velkým městem (má přibližně 6.500 obyvatel a tomu patrně odpovídající obsazení úřadu), avšak v situaci, kdy v minulosti přistoupil k externímu systému vymáhání pohledávek soukromými osobami, měl být připraven tento krok

v dalších návaznostech obhájit, a to případně i před soudem. Vymáhání poplatků, pokut, byť soud setrvává na tom, že základním principem je, aby poplatky a jiné dluhy byly hrazeny v termínech a dobrovolně, je stále běžnou agendou obcí. Rovněž obsah a rozsah soudního sporu naznačuje to, že se nejednalo o složitou věc vyžadující profesionální zastoupení advokátem.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 21. února 2019

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu